

Kooperatīvu izaugsmei vajag skaidru rītdienu

Meža īpašnieku kooperatīvo sabiedrību izaugsmei nepieciešama ilgtermiņā prognozējama, stabila uzņēmējdarbības vide, kurā valsts politika vērsta uz ilgtspējīgu un racionālu resursu izmantošanu, nevis saimnieciskās darbības ierobežojumiem, liegumiem un vienpusēju izpratni

Teksts **Māris Ķirsons**
Foto **Adobe stock**

Tādu ainu rāda Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas meža nozares darba grupas sēde, kurā tika apspriesti aktuālie izaicinājumi meža nozares kooperatīvu attīstībā un izskanēja priekšlikumi efektīvas, ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas veicināšanai. Jāņem vērā, ka Latvijā sekmīgi darbojas arī Zviedrijas meža īpašnieku kooperatīva *Sodra* (kuram ir gan koksnes mehāniskās, gan ķīmiskās pārstrādes rūpnīcas) meitas kompānija, kas var kalpot kā labs piemērs arī pašmāju meža īpašnieku kooperatīviem.

Specifiskas nianse

“Ja lauksaimnieku, jo īpaši piena un graudkopības segmentos, kooperācija ir gana plaši izplatīta un šo zemnieku kooperatīviem ir pat pārstrādes jaudas, tad mežu īpašnieku kooperācija Latvijā ir tikai sava veida sākumposmā, un tāpēc par kooperācijas iespēju plašu izmantošanu vismaz pagaidām nevar runāt,” situāciju meža īpašnieku kooperācijā analizē Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas valdes priekšsēdētājs Rolands Feldmanis. Viņš uzsver, ka meža īpašnieku kooperācijai ir specifiskas nianse, kādu, piemēram, nav lauksaimnieku kooperatīviem. “Latvijā ir vairāk nekā 100 000 meža īpašnieku, un atkarībā no meža augšanas apstākļiem (un tajos aug atšķirīgas koku sugas) ir atšķirīgi valsts noteiktie koksnes ieguves vecumi, kas nozīmē būtībā šo resursu ieguves iespēju pašreizējam īpašnie-

kam reizi vai labākajā gadījumā divas reizes savā mūžā baudīt sava darba augļus, kamēr graudkopji ražu novāc reizi gadā, bet piensaimnieki – katru dienu,” skaidro R. Feldmanis. Viņš uzsver, ka mežu īpašniekiem ražas novākšanas specifika arī rada papildu riskus, kuru avots ir valsts politika, proti, lēmumi par jaunu – papildu – teritoriju iekļaušanu saimnieciskās darbības pilnīga vai daļēja aizlieguma zonās. “Lauksaimnieki un arī mežsaimnieki jau gadu desmitiem klauvē pie ministriju, iestāžu vadītāju, pie politisko spēku vadītāju durvīm par neatbilstošu kompensācijas līmeni par liegumu izmantot savu īpašumu, taču jaunas teritorijas tiek izstumtas no saimnieciskās aprītes, kas kopumā samazina ne tikai mežu īpašnieku ienākumus, peļņu, bet arī valstī pieejamos koksnes resursu apmērus un arīdzan maksājamo